

són definitius. En aquest sentit, si bé sempre és desitjable disposar dels definitius, no val la pena destinar esforços a aconseguir-los si ja disposem dels provisionals, ja que a la pràctica les conclusions a què arribem seran les mateixes.

En cas de no disposar dels resultats, hi ha diverses maneres d'aconseguir-los. Pel que fa a les **dades agregades**, existeixen diverses pàgines web on podeu consultar el resultat de les diferents convocatòries electorals al vostre municipi.

- **Resultats eleccions municipals 1979-2003** (Municat):
<http://www.municat.net/pagines/descarregues/desc.htm>
- **Resultats eleccions al Parlament de Catalunya 1980-2003** (Dept. Governació):
<http://www.gencat.net/governacio-ap/eleccions> (heu d'anar a «resultats per territori»).
- **Resultats eleccions municipals i al Congrés i Senat espanyols** (Ministerio del Interior):
<http://elecciones.mir.es>
- **Tot tipus d'eleccions** (Idescat):
<http://www.idescat.es/scripts/perform.dll?TC=888&V0=25&V1=202>

A diferència del resultat agregat, sovint existeixen dificultats per aconseguir els resultats a nivell de secció censal. En aquest cas, teniu diverses vies:

- Consultar la pàgina web municipal (molt poques els ofereixen).
- Demanar la informació directament a l'Ajuntament. Tot i que és una informació pública, hi ha casos en què poden sorgir problemes per a aconseguir-la.
- Demanar les dades al Departament de Governació, mitjançant un formulari disponible a la pàgina web següent:
<http://www.gencat.net/governacio-ap/eleccions/docs/sollade.doc>

4 L'ESTUDI ELECTORAL MUNICIPAL

L'estudi electoral és un informe descriptiu i explicatiu del comportament del cos electoral a l'hora d'anar a les urnes. L'objectiu és que el grup polític que el realitza pugui, a través d'un document adaptat a les seves necessitats, conèixer millor l'univers electoral de què depenen els seus resultats, per poder obtenir la màxima representació institucional possible. O sigui, hem de saber com s'han desenvolupat els comicis anteriors en un àmbit concret, per tal de facilitar la presa de decisions que permeti, en els propers actes electorals, optimitzar el nostre potencial electoral.

EL GRUP POLÍTIC

Com a eina d'ús intern a l'hora de definir l'estratègia política, un estudi electoral és interessant per a qualsevol grup polític, independentment de la posició institucional que ocupi. **Cal conèixer l'univers electoral i la història electoral del municipi, amb la segmentació necessària per tal de permetre que se'n comprenguin els motius.** En aquest sentit, és necessari fer un èmfasi especial en el propi electorat i en el que potencialment ens pot passar a votar, que és a qui s'ha d'atendre per tal de ser elegit o reelegit. **Un estudi electoral és una eina per conèixer l'univers electoral de què depèn l'elecció o reelecció d'un grup polític.**

UN DOCUMENT ADAPTAT A LES NECESSITATS

La profunditat i l'abast de l'estudi dependrà de diversos factors, com les necessitats d'informació de cada grup municipal, el coneixement previ de què es disposi, la grandària del cos electoral en concret, etc. En aquest sentit, la idoneïtat d'un estudi no depèn del nombre de pàgines que tingui, ni de la quantitat de gràfics que inclogui, sinó de la utilitat que se'n pugui obtenir de cara a l'acció política.

Un estudi electoral ha de ser una eina més per als càrrecs públics (o els candidats a un càrrec públic) de cara a una futura elecció (o reelecció). Per tant, és molt diferent l'estudi electoral necessari per a un municipi de 200 habitants, que pot ocupar mitja pàgina, que l'estudi necessari en una població 100.000 habitants, amb múltiples seccions, barris i districtes. En el primer cas, per exemple, és possible que l'estudi electoral ni s'arribi a plasmar en un paper, i si es fa serà per a fer un llistat complet de les persones/famílies del municipi amb les corresponents simpaties o antipaties, per tal de sistematitzar una informació que, de fet, ja es troba a la ment dels integrants del grup municipal. En el segon cas, en canvi, és necessari realitzar una segmentació dels habitants del municipi, per a la qual utilitzarem el criteri territorial de dividir la població en seccions censals que puguin ser analitzades individualment i conjuntament.

ComuniCA'T:
QUADERNS D'ACCIÓ MUNICIPAL
són redactats i editats
per la Secretaria
de Política Municipal

CONSELL DE REDACCIÓ

Eduard Lòpez
Marc Puigdomènech
Miquel Aguirre
Roger Torrent
Maria Vidal

SEU NACIONAL D'ERC

Villarroel, 45
08011 Barcelona
Tel. 93 453 60 05
Fax 93 323 71 22

esquerra.org/municipal
municipals@esquerra.org

ComuniCA'T

quaderns d'acció municipal

Malgrat que se segueixin uns criteris, l'abast i profunditat d'un estudi electoral s'ha d'adaptar a la dimensió i les característiques de l'electorat a analitzar.

MÀXIMA REPRESENTACIÓ INSTITUCIONAL

Un cop coneguda la realitat social de què depèn l'elecció, l'estudi electoral ha de determinar on cal destinar els esforços del grup polític per tal d'aconseguir el màxim de vots, amb una dedicació que, per naturalesa, és limitada. Encara que sembli una obvietat, cal recordar que, a nivell electoral, només existeixen les persones que consten al cens. I entre aquestes persones, s'ha de dedicar l'atenció d'una manera exclusiva als interessos de l'electorat propi i potencial, que és aquell de qui depèn la nostra elecció o reelecció. Amb la resta de col·lectius, per tant, només s'ha d'actuar en funció de la voluntat del nostre electorat. Per exemple, no té cap sentit destinar esforços a col·lectius abstencionistes, no-electors, o a barris on pràcticament ningú no ens ha votat mai.

Hi ha tres tipus d'electorat: el que ens vota sempre, el que pot votar-nos (indecisos, votants «duals», abstencionistes i nous votants), i el que no ens votarà mai.

1 L'ANÀLISI A NIVELL GENERAL

Tenint en compte els punts anteriors, cal determinar quin és el nostre electorat, tant el que ja ens ha votat en les darreres eleccions locals com el que potencialment podem mobilitzar. Però per definir-lo, és necessari repassar la història electoral del municipi a nivell agregat, com a districte electoral únic que és. En aquest sentit, **hem de conèixer els resultats electorals dels darrers mandats municipals, i els governs respectius, per tal de conèixer l'evolució política del municipi** i determinar les perspectives i els objectius que hom es pot marcar de cara a les següents eleccions.

Fonamentalment, aquesta és una informació que qualsevol membre d'un grup polític hauria de conèixer de memòria. Ara bé, cal tenir-la present perquè només mitjançant aquesta informació podem calibrar els **mínims electorals** en què ens podem situar, possibles **màxims** a què podem aspirar, i les diferents alternatives de **context institucional** en què haurem de gestionar el nostre resultat.

En aquest sentit, sempre és necessari tenir la imatge exacta del context electoral del municipi per tal de plantejar escenaris de futur. Per tenir aquesta visió, cal que disposem d'un quadre amb tots els resultats electorals en els darrers anys, que per ser pràctics podem limitar a les eleccions esdevingudes entre 1999 i 2004. Aquest quadre ha d'incloure les dades, en vots absoluts, d'habitants, cens, participació i abstenció, vots a cada candidatura, i vots nuls, en blanc i altres.

Secció	Mantenir*	Mobilitzar*	Total	Prioritat	Secció	Mantenir*	Mobilitzar*	Total	Prioritat
1.1	31	12	43	3	4.1	20	13	33	4
1.2	60	10	70	3	4.2	68	25	93	2
1.3	65	53	118	2	4.3	52	27	79	3
2.1	78	75	153	1	4.4	55	29	84	2
2.2	70	72	142	1	5.1	22	76	98	2
2.3	16	54	70	3	5.2	75	83	158	1
2.4	31	50	81	2	6.1	13	69	82	2
3.1	8	3	11	4	6.2	42	62	104	2
3.2	0	9	9	4	TOTAL	706	722	1.428	

Criteri: <40 (4), 40-80 (3), 80-120 (2), >120 (1)

Tot i que el mètode és més lliure, una proposta bàsica seria la que consta a l'exemple, amb una senzilla suma i una priorització concreta. Així, podem veure clarament quin és l'ordre de prioritats per secció i, si bé podríem ordenar-les totes en un rànquing, el fet d'establir una escala d'importància ens facilita les coses. D'aquesta manera, podem concloure que el nostre esforç principal ha d'anar destinat a les tres seccions de nivell 1 (2.1, 2.2 i 5.2), i també d'una forma intensa a les set seccions de nivell 2. Per tant, la resta de zones no han de ser prioritàries en la nostra actuació, perquè hi tenim molt menys a guanyar, especialment a les seccions de nivell 4 (3.1, 3.2 i 4.1). Ja disposem, doncs, d'una eina més per prendre decisions com a grup municipal, sigui des del govern o des de l'oposició, i sigui per organitzar un acte, establir una xarxa de contactes, muntar la campanya electoral, etc.

QÜESTIONS PRÀCTIQUES

PROFUNDITAT DELS ESTUDIS

A banda de les dades purament electorals, un estudi electoral també es pot basar en informació disponible sobre característiques socials de la població (edat, nivell educatiu, renda, llengua, etc.). Aquesta informació no és fàcil d'aconseguir a nivell de divisions territorials, i treballar-la és molt més complex. Per això, és habitual que la seva utilitat es limiti a les dades agregades que es tenen en compte en enquestes electorals. Ara bé, aquesta dificultat no significa que no s'hagi de tenir en compte d'una manera menys sistemàtica per comprendre els resultats de cada candidatura per secció a l'hora de definir com actuar en un determinat barri, o per preveure el comportament dels nous habitants en funció de les característiques de les noves zones de residència.

LES DADES ELECTORALS

Val a dir que, a l'hora de treballar amb dades electorals, us podeu trobar que els resultats difereixin lleugerament entre una font i l'altra. Habitualment, això es deu al fet que uns són resultats provisionals, de la mateixa nit electoral, i els altres resultats

ComuniCA'T

quaderns d'acció municipal

en les municipals; i els votants que hem de mobilitzar de cara a 2007, perquè no ens van votar en les darreres municipals però sí en altres comicis. Com es pot veure en l'exemple, **la metodologia per fer-ho és senzilla: cercar el màxim i el mínim del darrer cicle electoral a cada secció i fer la comparativa amb els resultats municipals.**

Utilitzant aquesta metodologia, els grups municipals amb menor resultat municipal tenen un objectiu de creixement concret a cada secció: potenciar els electors «no fidels» per tal d'incrementar el suport en les properes municipals. Al mateix temps, fins i tot els grups municipals que tenen millors resultats tenen també un objectiu d'electors als quals, pel fet de no ser fidels en totes les eleccions, cal donar una atenció especial per tal de tornar-los a mobilitzar. A la pràctica, tenint en compte les diferències de participació entre eleccions, gairebé sempre ens trobarem en una situació intermèdia, en què detectem votants de les dues tipologies: un col·lectiu «no fidel» que ens va votar i que hem de mantenir, i un col·lectiu «no fidel» que hem de mobilitzar a nivell municipal. De fet, dels únics que no cal preocupar-se és dels electors que representen el mínim electoral, perquè ens són fidels en totes les eleccions.

3 CONCLUSIONS

No cal dir que aquesta metodologia té múltiples variants i que compta amb inconvenients, començant per tractar de manera col·lectiva comportaments individuals que poden deure's a motius ben diferents, i acabant per exagerar el vot fidel, ja que el mínim no té perquè incloure sempre les mateixes persones. Ara bé, és un sistema prou aproximat i pràctic de cara a definir prioritats en l'acció política del grup municipal i, de fet, pot tenir una aplicabilitat universal.

Amb aquest estudi, doncs, tenim criteris per entendre el comportament electoral del municipi i, mitjançant la divisió per seccions, podem definir també on es troben els votants que cal mantenir i els votants que cal mobilitzar (en els dos casos, votants «no fidels»). **Tindrem prou informació per concloure quins són els districtes i seccions en què cal dedicar esforços, i quins aquells de què podem prescindir.** De l'exemple que hem vist, ja podem distingir que el districte 2n és fonamental en els nostres objectius, juntament amb seccions concretes com les 1.3 i 5.2, mentre que veiem com hi ha altres seccions que no cal tenir en compte, com sobretot les del districte 3r. De fet, el 75% dels electors a mantenir es concentren en 8 de les 17 seccions, i fins a un 82% dels que hem de mobilitzar es troben en 9 seccions.

Ara bé, per concretar millor aquestes conclusions, i més tenint en compte que aquestes seccions no sempre se superposen, podem fer una senzilla suma dels dos col·lectius. D'aquesta manera, i afegint un criteri de prioritització segons la quantitat de votants a tenir en compte, podem establir un ordre d'importància entre totes les seccions del municipi. Val a dir que aquestes concrecions poden ser més complexes en funció de la creativitat de qui fa l'estudi, ja que també es pot ponderar la importància dels dos col·lectius, o afegir noves dades com el cens electoral o els votants fidels, entre d'altres.

Taula 1 Resultats electorals del municipi

	Mun99*	Fu99	Parl99	Gen00	Mun03*	Parl03	Gen04	Fu04	Màxim	Mínim
Cens electoral	17.477	17.477	18.514	18.559	18.758	18.770	18.825	18.847	-	-
Votants	11.881	11.695	11.454	11.596	11.682	12.397	13.786	8.759	13.786	8.759
S'abstenen	5.596	5.782	7.060	6.963	7.076	6.373	5.039	10.088	10.088	5.039
CIU	2.311	2.943	3.459	2.994	2.112	3.511	3.191	2.011	3.511	2.011
PSC	3.815	3.511	3.413	3.614	3.901	3.718	4.311	3.051	4.311	3.051
ERC	1.831	1.818	2.251	1.398	2.264	2.613	2.986	1.558	2.986	1.398
PP	1.644	2.021	1.717	2.418	1.415	1.520	2.411	1.318	2.418	1.318
ICV	1.214	1.144	-	514	1.154	914	814	711	1.214	514
Partit IND	985	-	-	-	711	-	-	-	985	711
Altres**	81	285	614	658	125	121	73	110	658	73

* En un quadre a part, caldria seguir l'evolució en nombre de regidors, tenint present un període més ampli.

** Inclou vots nuls, en blanc i candidatures minoritàries.

A partir d'aquí, utilitzant aquestes dades, es pot crear una segona taula amb els corresponents percentatges sobre vot emès o sobre cens, i extreure'n múltiples gràfics de comportament electoral. L'objectiu, però, és limitar-se a l'anàlisi del que realment ens interessa i, per aquest motiu, és important no dispersar-se en aquest punt. Simplement, **cal tenir una imatge clara dels resultats i de les seves causes, com els votants «duals» (els que canvien de vot segons l'elecció), o els que es mouen entre el vot i l'abstenció.** En el cas de l'exemple, el més important és concloure que, en principi, el grup independent no ens disputa espai electoral, i que en el darrer cicle electoral es fa evident que l'augment de participació afavoreix ERC. I, al mateix temps, tenim la dada per a fixar l'objectiu electoral, que hauria de ser acostar-se als 3.000 vots en les municipals, malgrat que sigui una fita difícil¹.

2 L'ANÀLISI A NIVELL TERRITORIAL

A partir de la definició d'un objectiu numèric general, cal veure com mobilitzar aquest màxim electoral. I per aconseguir-ho hem de saber qui són aquests electors i on es troben. Per aquest motiu, és important treballar en un àmbit territorial limitat: la secció censal o electoral. Un estudi ideal seria aquell que, en una secció electoral, pogués determinar l'opció de vot (o no vot) individual de cada elector, de manera que se sabés quins són els votants concrets que cal mobilitzar. Aquesta, però, és una perspectiva difícil amb volum de militants limitat, i amb un sistema de partits com el nostre, de manera que normalment haurem de conformar-nos a parlar de números enlloc de persones.

¹ No cal dir que, en els casos en què el millor resultat en vots absoluts s'obté en les municipals, l'objectiu ha de ser consolidar els resultats amb més creixement.

ComuniCA'T

quaderns d'acció municipal

Les dades per secció electoral no ens permeten saber els noms i cognoms dels votants, però sí que ens donen una informació clau: la zona on es troben. Per això, **és necessari disposar de dues noves taules de dades: els resultats de les darreres eleccions per secció censal, i els resultats propis en cada secció censal del darrer cycle electoral.** Sens dubte, aquesta és la informació més fonamental que ha d'incloure un estudi electoral.

Taula 2 Resultats de les Municipals de 2003 per seccions

	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2
Cens electoral	958	1.151	1.423	1.431	1.555	898	745	981	754
Votants	623	748	854	859	933	539	447	494	373
S'abstenen	335	403	569	572	622	359	298	487	381
CIU	158	154	202	178	173	101	96	15	12
PSC	144	156	211	341	306	188	153	301	278
ERC	101	132	218	233	208	114	121	16	9
PP	71	42	54	41	51	68	51	102	42
ICV	29	15	25	25	42	51	18	48	21
Partit IND	117	244	142	31	149	3	2	3	1
Altres*	3	5	2	10	4	14	6	9	10

	4.1	4.2	4.3	4.4	5.1	5.2	6.1	6.2	Total
Cens electoral	744	1.045	1.134	1.217	988	1.543	1.052	1.139	18.758
Votants	335	732	794	852	692	1.003	631	775	11.682
S'abstenen	409	314	340	365	296	540	421	364	7.076
CIU	75	121	118	144	103	201	129	132	2.112
PSC	126	242	227	298	202	339	201	188	3.901
ERC	78	147	154	138	132	227	101	135	2.264
PP	25	127	143	118	121	106	89	164	1.415
ICV	19	82	141	142	129	123	99	145	1.154
Partit IND	1	2	2	4	2	5	1	2	711
Altres*	11	11	9	8	3	2	11	9	125

* Inclou vots nuls, en blanc i candidatures minoritàries.

La taula de resultats per seccions ens permet veure com a cada zona el comportament electoral és diferent. Tot i que caldria complementar-lo amb una versió en percentatges horitzontals i verticals, ja a simple vista podem comprovar com **el vot a les diferents candidatures es concentra amb menor o major mesura en determinats districtes i seccions**, cadascuna de les quals presenta les seves característiques. En el cas de l'exemple, podem veure com el vot a CiU es concentra al districte 1 i a seccions concretes; el PSC té una implantació bastant homogènia, però concentrada en el cas del districte 3; PP i ICV tenen dificultats d'implantació als districtes 1 i 2; els independents es limiten al districte 1 i a la secció 2.2. Per part d'ERC, els resultats són relativament equilibrats,

amb una força especial al districte 2, i sense presència al districte 3. Una informació que, combinada amb informació específica del municipi, ens pot ser molt útil per a explicar els resultats globals, i per a detectar els punts forts i febles de cada grup polític.

Taula 3 Resultats d'ERC per seccions

	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2
Europees 04	70	72	153	155	138	98	90	8	9
Generals 04	113	142	271	308	280	168	171	19	18
Parlament 03	108	138	232	249	245	144	134	17	12
Municipals 03	101	132	218	233	208	114	121	16	9
Màxim 03-04	113	142	271	308	280	168	11	19	18
Mínim 03-04	70	72	153	155	138	98	90	8	9
Diferència M03-Mínim*	31	60	65	78	70	16	31	8	0
Diferència Màxim-M03**	12	10	53	75	72	54	50	3	9

	4.1	4.2	4.3	4.4	5.1	5.2	6.1	6.2	Total
Europees 04	58	79	102	83	110	152	88	93	1.558
Generals 04	91	172	181	167	208	310	170	197	2.986
Parlament 03	82	168	176	155	188	261	139	165	2.613
Municipals 03	78	147	154	138	132	227	101	135	2.264
Màxim 03-04	91	172	181	167	208	310	170	197	2.986
Mínim 03-04	58	79	102	83	110	152	88	93	1.558
Diferència M03-Mínim*	20	68	52	55	22	75	13	42	706
Diferència Màxim-M03**	13	25	27	29	76	83	69	62	722

OBJECTIU MUNICIPALS 2007	VOTANTS	LOCALITZACIÓ PER DISTRICTES I SECCIONS
Electors fidels (mínim 2003-2004)	1.558	Distribució relativament homogènia, excepte districte 3
Electors que cal tornar a mobilitzar*	706	Seccions 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 4.2, 4.3, 4.4, 5.2 (8 de 17 seccions, 75% votants)
Electors no fidels a mobilitzar**	722	Districtes 2, 5 i 6 + secció 1.3 (9 de 17 seccions, 82% votants)
Objectiu vots totals***	2.986	

* Diferència municipals 2007-mínim.

** Diferència màxim-municipals 2007.

*** No tenim en compte canvis en el cens, de manera que suposem que altes i baixes es compensen.

Si es tractés de barris o sectors de nova construcció, caldria dedicar-hi una atenció especial.

A nivell de seccions, el resultat d'ERC durant el darrer cycle electoral ens permet veure on es troben els nostres electors. En aquest punt, hem de classificar els nostres electors en tres grans grups: els votants fidels; els que no ho són però ens van votar